Vrijdag 18 oktober 1918 – ochtendeditie

Vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

Majoor baron van Hardenbroek, van het Rode Kruis, en generaal Colette zijn gisteren te Eindhoven aangekomen. Er wordt voor Eindhoven en omgeving gerekend op een voorraad voor ongeveer 15.000 personen gedurende 10 dagen. De gebouwen van de rooms-katholieke volksbond en van de S.D.A.P. aldaar zijn reeds ontruimd om vluchtelingen te huisvesten.

Oostende door de Duitsers ontruimd. Geallieerde afdelingen zijn daar binnengerukt.

Londen, 17 oktober. De admiraliteit maakt bekend: afdelingen van de koninklijke luchtdienst van de vloot, die vandaag te Oostende zijn geland, hebben gerapporteerd, dat er geen vijanden meer zijn.

Schout-bij-nacht Keyes heeft vandaag te Oostende voet aan wal gezet.

Londen, 17 oktober. De Evening News verneemt: een bereden Franse patrouille is bij een verkenning Oostende binnengetrokken en teruggekeerd met het bericht, dat er geen Duitsers meer zijn.

Parijs, 17 oktober. Officieel avondbericht: De Franse troepen, die met de Brits-Belgische troepen samenwerken, hebben zich heden, na de voorafgaande dagen te hebben deelgenomen aan de schitterende vooruitgang, welke op het front in Vlaanderen is bevochten, van Pittem, Meulebeke en Wingene meester gemaakt, ondanks de krachtige tegenstand der Duitsers.

Londen, 17 oktober. Officieel Belgisch bericht. De aanvallen, welke de Frans-Belgische troepen sedert 14 oktober hebben ondernomen,

zijn volkomen geslaagd. Het gehele front in Vlaanderen is verbroken en de vijand zet zijn terugtocht voort, door de troepen der geallieerden dicht achtervolgd.

Op de linkervleugel hebben de Belgen de IJzer overschreden, ze hebben de vijand achtervolgd en onze infanterie is hedenmiddag Oostende binnengetrokken.

Verder oostelijk bereikten wij de linie Oudenburg-Zedelgem-Ruddervoorde. De Belgische cavalerie, die de vijandelijke achterhoede opjaagt, bereikte de buitenwijken van Brugge. De vijandelijke colonnes, die op Eeklo terugtrekken, werden met granaatvuur bestookt.

In het centrum zijn de Fransen aanzienlijk vooruitgekomen, vooral bij Zwevezele en Pittem; ze hebben Wingene ingenomen en bereikten de buitenwijken van Tielt.

Meer zuidelijk hebben de Belgen het verenigingspunt van het Mandelkanaal en de Leie en de buitenwijken van Harelbeke bereikt.

Er heerst een onbeschrijflijke geestdrift onder de burgers in het heroverde gebied.

Berlijn, 17 oktober. Officieel avondbericht. In Vlaanderen slechts plaatselijke gevechten.

Parijs, 17 oktober. Marcel Hutin zegt in de Echo de Paris: Kortrijk, het hoofddoel van ons offensief in Vlaanderen, was gisteren geheel omsingeld. Britse troepen bezetten reeds de noordelijke buitenwijken en het hoofdstation.

Kortrijk is een spoorwegknooppunt van kapitale betekenis. Kroonprins Rupprecht heeft nauwelijks meer de tijd zijn terugtocht

te organiseren. De laatste schoten met verdragend geschut op Duinkerken zullen weldra gelost zijn.

Binnen de acht dagen zullen Oostende en Brugge vallen. De Engelsen staan voor de poorten van Tourcoing en Roubaix. Hutin zegt, dat men morgen de herovering van Rijsel zal vernemen. Het gehele industriegebied van Roubaix, zal dan weer in ons bezit geraken.

Havre, 17 oktober. Berryer, minister van binnenlandse zaken, die van Roeselare is teruggekeerd, heeft mij medegedeeld, dat 1500 burgers in de stad zijn aangetroffen. Het stadsbestuur bestond uit een ambtenaar, die als burgemeester fungeerde, een predikant, een dokter en twee politieagenten. De bevolking had nog voor 14 dagen voedsel. Een coöperatieve bakkerij was nog in werking. De burgers zijn in de stad achtergelaten en alle maatregelen zijn getroffen om hen het leven te vergemakkelijken.

Londen, 17 oktober. Reuters correspondent bij het Britse leger in Frankrijk seint: hedenochtend roffelden de Britse trommen door de straten van Rijsel, terwijl de Britse gevechtspatrouilles, die oostelijk van de stad verder oprukten, voeling met de terugtrekkende Duitsers hielden. Het was een der meest dramatische gebeurtenissen uit de oorlog. Om 4 uur 's ochtends had de Duitse kommandantur alle inwoners order gegeven zich te verzamelen. Toen ze door de duistere straten kwamen aansnellen, zagen ze dat het Duitse garnizoen werd opgeroepen. Hen werd gezegd zich naar de Britse linies te begeven om hun vrienden te ontmoeten. Daarna hoorden ze de ritmische stap der infanteriecolonnes regelmatig wegsterven en de Duitsers waren vertrokken. Geen enkele brand, geen ontploffing kenmerkte hun vertrek.

Bij het ochtendgloren vlogen Britse vliegers laag over de stad en zagen een schouwspel, dat hen zal hebben verbaasd. Enige burgers

dwaalden in de westelijke buitenwijken der stad, doch de meesten bleven in de straten. Ze wuifden met zakdoeken en de vliegers hebben door het geraas der motoren het gejuich gehoord. Onmiddellijk nadat het nieuws in onze linies bekend was, trokken onze vooruitgeschoven patrouilles de stad binnen.

De enige plaats op het noordelijk deel van het front, waar, naar ik verneem, hedenochtend is gevochten, is Kortrijk, dat een spil was voor de dubbele Duitse terugtocht noordwaarts naar Oostende en zuidelijk door het industriële gebied van Noord-Frankrijk. Hier werd door de Duitsers gevochten, ten einde de terugtocht van hun flanken te dekken. Het schijnt een methodisch goed georganiseerde terugtocht te zijn, doch men heeft gezien hoe snel hij gaat.

Parijs, 17 oktober. De legers der geallieerden in Vlaanderen, onder aanvoering van koning Albert, hebben over de vijand gezegevierd. Na in een hardnekkige strijd van twee dagen over het gehele aanvalsfront te zijn teruggeduwd, zijn de Duitsers teruggetrokken, verontrust door de infanterie en artillerie der geallieerden, die hen verhinderen zich te herstellen. Meer dan 20 Belgische dorpen zijn reeds bevrijd. Ondanks het slechte weer en het doorweekte terrein hebben de Belgen de IJzer aan de benedenloop bij Diksmuide overschreden en zijn verscheidene kilometers op de rechteroever tot Keiem en Schoorbakke vooruitgekomen, dat ze bezet hebben. Zij hebben eveneens Torhout ingenomen, aan het kruispunt van de spoorlijnen van Roeselare naar Oostende en Brugge. Deze dubbele vooruitgang maakt de positie der Duitse marinedivisies op het front van de IJzer en de kust uiterst hachelijk.

Meer oostelijk hebben de Fransen zich van Lichtervelde en Ardooie meester gemaakt en hebben de rand van Koolskamp, op minder dan 5 km van Tielt bereikt, een gewichtig knooppunt tussen Kortrijk, en Gent. Verder hebben de Engelsen vaste voet in Kortrijk gekregen,

waar verwoede straatgevechten worden geleverd. De Leie is tussen Armentières en Menen overschreden en ze zijn door Halluin, aan de Belgisch-Franse grens getrokken.

De inneming van Kortrijk en het overschrijden van de Leie leggen het uitgestrekte nijverheidsgebied van Rijsel-Roubaix-Tourcoing, aan de noordzijde volkomen open, terwijl in het westen en zuidwesten de Engelse patrouilles, die het kanaal van de Deule hebben overschreden en tot Loos (zuidwestelijk van Rijsel) zijn vooruit gekomen, de omsingelingsbeweging van het leger van Plumer steunen.

Gevangen genomen Duitse officieren hebben medegedeeld dat de Duitse legeraanvoering reeds tot de ontruiming van België besloten had, doch dat het in het plan lag haar in drie afdelingen te verrichten, met een stilstand op achtereenvolgende verdedigingslinies. De eerste van deze linies werd de kerstlinie genoemd, hetgeen aanduidde dat ze tot 25 december moest stand houden; de tweede heette de paaslinie; de derde de pinksterlinie. Deze derde linie zal in slechts weinige dagen zijn bereikt, vermits de andere twee reeds zijn ingedeukt,.

De verwoestingen in bezet gebied.

Londen, 17 oktober. Lord Robert Cecil heeft in het parlement medegedeeld, dat de kwestie van schadevergoeding voor de brooddronken vernieling van Franse en Belgische steden bij de geallieerden in behandeling is.

Van de grens wordt gemeld: de Duitse militairen zullen nog deze week alle polders ten zuiden van de Schelde, onder water zetten en hebben de bewoners van deze polders al aangezegd om aanstonds have en goed in veiligheid te brengen en hun woningen te verlaten.

Draadloos wordt gemeld dat het Britse tweede leger, hetwelk aan het Belgisch offensief in Vlaanderen deelneemt, in drie dagen tijd 4000 gevangenen heeft gemaakt en meer dan 150 kanonnen heeft veroverd.

Terwijl er van officiële Duitse zijde voortdurend is op gewezen, dat de verwoestingen der steden en dorpen in België en Noord-Frankrijk aan het geschutvuur der geallieerden en geenszins aan de terugtrekkende Duitse legers zou zijn te wijten, schrijft thans de Frankfurter Zeitung, als argument ten gunste van een wapenstilstand, dat het staken der vijandelijkheden daar een einde aan zou maken. Het blad zegt: het is duidelijk, dat het Duitsland geen zelfoverwinning zou kosten, om de schuldigen te straffen, indien er werkelijk dingen zijn gebeurd, die door geen legerleiding mogen worden geduld. Dit zou algemeen als een vanzelfsprekende eis van het recht worden beschouwd.

Wat de duikbootoorlog betreft, zegt de Frankfurter Zeitung, dat Duitsland wel reeds vóór een wapenstilstand van de duikbootoorlog kan afzien, doch op voorwaarde, dat deze dan tot stand komt. Doch men moet het helaas betwijfelen, of zulk een concessie tot het einde van de oorlog zou voeren.

De militaire medewerkers van de Berliner Zeitung am Mittag schrijft, dat mogelijke ontruiming van het bezette gebied in Noord-Frankrijk en België geruime tijd, enige maanden wel, kan duren. Want niet alleen moeten de troepen worden teruggenomen, doch ook moet al het krijgstuig, dat vier jaar lang daar was opgesteld, in veiligheid worden gebracht. Het hele militair bestuur moet ontbonden en het beheer weer aan de Belgen worden overgedragen. De spoorwegen hebben slechts een beperkte capaciteit. Er dienen natuurlijk waarborgen te worden gegeven, dat het vervoer van mensen en materiaal ongestoord in zijn werk zal kunnen gaan en dat er

voldoende tijd zal overblijven om het Duitse leger achter de Duitse grens op te stellen.

Zeebrugge in brand?

Men meldt ons uit Sluis:

Gisteren zijn hier verschillende branden in de richting van het front waargenomen, waarvan een waarschijnlijk te of bij Brugge. Het aantal ontploffingen nam nog toe, terwijl 's middags een smaldeel geallieerde vliegers, door acht grote tweedekkers gevolgd, langs de grens koerste en over het Duitse front heen verdween. De afweerkanonnen knalden onophoudelijk, doch zonder succes.

De Duitse posten aan de grens houden vol, dat ze gereed staan om te vertrekken en volledige instructies daartoe hebben. Wat wel op te verwachten gebeurtenissen wijst, is, dat Sluis, dat zijn gas van Brugge ontvangt, gisteren zonder gas zat, zonder enige aankondiging van Duitse kant.

Om 6 uur brak een geweldige brand aan de Vlaamse kust uit, waarschijnlijk te Zeebrugge. De gloed laaide tot de hemel op.

Nader seint men uit Sluis:

De brand van Zeebrugge neemt hand over hand toe, zodat geheel de stad in vlammen schijnt te staan. Zelfs is er blijkbaar brand in Blankenberge, grote ontvlammingen, niet door ontploffingen gevolgd, schieten er herhaaldelijk op.

Uit Vlissingen wordt ons geseind:

Gistermiddag werden meermaals zware ontploffingen gehoord en aan de Belgische kust branden waargenomen. Dikke rookwolken stegen op, wat aan het uitbranden van benzinetanks deed denken,

terwijl de ontploffingen vermoedelijk van in de lucht gevlogen munitievoorraden afkomstig zijn.

Vrijdag 18 oktober 1918 – avondeditie

Londen, 17 oktober. Officieel avondbericht: Onder de onweerstaanbare druk van de legergroepen, onder bevel van de koning der Belgen, heeft de vijand vandaag zijn terugtocht langs het gehele front tussen de Noordzee en de Leie voortgezet.

Tegen de avond was de opmars tot een diepte van ruim 20 km over een front van meer dan 50 km voortgegaan.

De Belgische ruiterij heeft Ingelmunster bezet, het tweede Britse leger heeft de Leielinie ten noorden van Kortrijk bezet.

Verder naar het zuiden zijn de Britse troepen de rivier overgetrokken en hebben de buitenwijken van Tourcoing bereikt.

Berlijn, 18 oktober. Officieel: de laatste dagen hebben wij gedeelten van Vlaanderen en Noord-Frankrijk, met de steden Oostende, Tourcoing, Roubaix, Rijsel en Douai ontruimd en achterwaartse linies betrokken.

Tussen Brugge en de Leie is de vijand ons gisteren op vele punten met sterke strijdkrachten gevolgd en heeft aanvallen gedaan die we hebben afgeslagen. Engelse compagnieën die ten noorden van Kortrijk over de Leie vooruitdrongen, zijn in een tegenaanval teruggeworpen. Ten oosten van Rijsel en Douai bestaat slechts los gevechtscontact met de vijand.

Londen, 18 oktober. Van Reuters correspondent bij het Britse leger in Frankrijk: Wij trokken op langs de weg van Torhout naar Brugge.

We stonden in de namiddag van donderdag op vijf mijl van laatstgenoemde stad. Cavaleristen kregen wat vuur uit machinegeweren. Overigens werd er haast niet gevochten.

Izegem heeft viermaal van bezitter gewisseld. Voor de Duitsers het definitief verloren wierpen zij talrijke handgranaten in kelders, waarvan zij veronderstellen, dat er zich burgers verborgen hielden; ze doodden en verwondden verscheidene van deze ongelukkige schepsels.

We houden een derde deel van Kortrijk, tot aan het kanaal, bezet. Het oude gedeelte van de stad is nog in het bezit van de Duitsers. We houden de plaats evenwel omvat. Een groot deel van de mannelijke bevolking, die de Duitsers wilden wegvoeren, is ontsnapt.

Londen, 18 oktober. Gibbs seinde woensdag: Tussen Izegem en Tielt en Kortrijk is er geen huis, dat geen teken van de oorlog vertoont. Desniettemin zijn er verscheidene kleine winkeltjes. In Kortrijk is geen enkel spoor van verwoesting.

Londen, 18 oktober. Generaal Maurice zegt in de Daily News te verwachten dat de Duitsers zullen trachten, de rechtervleugel naar de Hollandse grens ten noorden van Gent terug te trekken en tussen Gent en Doornik achter de Schelde te gaan, welke hun een waterlinie tegen de tankaanvallen zou verschaffen. Ze zouden waarschijnlijk proberen de linie over Orchies en Denain met hun tegenwoordige front bij Le Cateau te verbinden en zullen daar dan vermoedelijk stand kunnen houden tot Foch hen hun volgende zet voorschrijft.

De vijand blijft genoodzaakt zijn front te verkorten en dat is hem voortdurend verhinderd, omdat zijn linie voortdurend weer uitgerekt wordt door de uitspringende hoeken, die de geallieerden erin

gemaakt hebben. Voor hij er in slaagt het front te verkorten, moet hij telkens de terugtocht voortzetten.

Foch heeft zeer handig het oogmerk van de vijand verijdeld, om de geallieerden te dwingen Rijsel met hun kanonnen te vernielen. Meer dan 10 dagen geleden hebben de Duitsers hun de stellingen ten westen en ten zuidwesten van Rijsel gelaten, waaruit het geschut der geallieerden de stad volkomen kon bestrijken. De Duitser bleef op de binnenste verdedigingslinie staan, die de oude Franse forten verbond, in de hoop dat de geallieerden een rechtstreekse aanval op de stad zouden doen, waardoor ze zwaar beschadigd zou zijn. In plaats hiervan is hij door koning Albert's opmars naar Gent uit Rijsel weg gemanoeuvreerd.

Parijs, 17 oktober. Men kan zich de geestdrift voorstellen van de bevolking uit het noorden, die naar Parijs was uitgeweken. De latere vruchten van deze overwinning zullen nog belangrijker zijn dan de onmiddellijke. Eerst zal de gehele Belgische kust ontruimd worden en dan zal vermoedelijk de hele Duitse verdedigingslinie teruggetrokken worden op de linie Antwerpen-Namen-Maas. De nieuwe Frans-Britse aanval, die vandaag begonnen is, zal de vijand nopen de verdediging van de Serrelinie snel op te geven en zijn gehele centrum naar de grens terug te trekken.

De ontruiming van de Vlaamse kust.

Parijs, 17 oktober. De vliegtuigen die boven Gistel en Oostende vlogen, hadden er zich van vergewist, dat de wegen naar Oostende open waren en dat een opmars mogelijk was, zonder dat met machinegeweervuur tegenstand geboden werd.

De vliegtuigen daalden tot op geringe hoogte en zagen dat de bewoners, die hun zondagse kleren hadden aangetrokken, hen met

grote geestdrift toewuifden. Een vlieger die in de straten van Oostende neerstreek, werd in triomf door de stad rondgedragen.

Terwijl de laatste Duitsers de stad verlieten, verscheen de Britse vloot en daarna kwam admiraal Keyes onder gejuich aan land.

Ofschoon de wegen opgebroken, het land onder water gezet en de bruggen afgebroken zijn, rukte het Belgisch leger dadelijk in de richting van Oostende op en enige uren later trok een Belgisch bataljon met vliegend vaandel de stad binnen.

Parijs, 18 oktober. De koning en de koningin der Belgen zijn gisteravond naar Oostende gegaan.

De stad vlagt, tal van vliegtuigen zijn op het strand van Oostende neergestreken.

Parijs, 18 oktober. Aan het Vlaamse front hielden de Engelse en Franse oorlogsschepen de wacht op zee, terwijl de troepen die langs het strand en verder uit het zuiden oprukten, Oostende zonder slag of stoot bezetten.

De Tirpitz-batterij is met een ontzaglijke hoeveelheid materieel, dat niet meer meegevoerd kon worden, genomen.

De koning en de koningin der Belgen en admiraal Ronarch werden door de burgemeester ontvangen. In de stad heerst geweldige geestdrift. Ten oosten van Oostende hoorde men sterke ontploffingen, waaruit men opmaakt, dat de vijand de batterijen grof geschut, die hij niet heeft kunnen meevoeren, verwoest heeft.

Parijs, 17 oktober. Laten we hopen dat mijn telegrammen naar Nederland weldra niet meer over Engeland zullen behoeven te gaan.

De jongste opmars van de Belgisch-Frans-Britse legers heeft een heel stuk van het Belgische gebied bevrijd.

Van onze stellingen ten zuidwesten van Brugge tot Sluis en van Waardamme tot Ede, in Zeeuws Vlaanderen, is het nog maar een goede 15 km. Door die nauwe gang moet de vijand alle troepen wegvoeren, die nog tussen Oostende en Zeebrugge staan. Ze zullen zich moeten haasten, om aan een ramp te ontkomen.

Londen, 18 oktober. Reuter verneemt, dat Brugge door Belgische infanterie is bezet. De achtervolgende artillerie bestookt de terugtrekkende vijand krachtig. Tevens verneemt Reuter dat een gedeelte van de in Oostende liggende Duitse troepen krijgsgevangen is gemaakt.

Parijs 18 oktober. De opmars door België kan nu snel zijn. Koning Albert is niet meer ver van zijn hoofdstad verwijderd. De Petit Journal schrijft ook: "De weg naar Brussel is open."

Uit Roosendaal wordt gemeld:

De Duitsers hebben de polders Kallo in het westelijk gedeelte van de vesting Antwerpen onder water gezet, wat wijst op een voorgenomen verdediging van Antwerpen.

Waarschijnlijk zullen de vluchtelingen morgen of zondag aankomen.

Men seint ons uit Sluis:

De Duitse grensposten zijn van de grens weggetrokken.

Uit Oostburg meldt men ons:

Gisteren donderdagnamiddag vlogen boven Zeeuws Vlaanderen zeven vliegtuigen van de geallieerden. Op de kust werden ze door onze wachten beschoten.

Te Cadzand kan men zien, dat de noodverbinding op de pier bij Brugge zeehaven opgeruimd is. Telkens worden er zwakke ontploffingen gehoord. Vermoedelijk is men bezig met enige opruiming van aangebrachte verdedigingswerken.

Tweede Kamer.

Vrijdag 18 oktober.

De minister van binnenlandse zaken, de heer Ruys de Beerenbrouck deelt mede, dat met het oog op de toestanden in België, waardoor de waarschijnlijkheid, dat een groot aantal vluchtelingen in ons land zou komen, groter wordt, de verloven voor de in Noord-Brabant gelegen troepen heden zijn geschorst en dat deze maatregel wellicht spoedig door dezelfde maatregel ten aanzien van troepen in Limburg zal worden gevolgd. De regering doet een beroep op de medewerking van de militaire en burgerlijke autoriteiten.

De oorlogstoestand.

Voor het ogenblik bestaat er in Vlaanderen – bij ontstentenis van een tegenpartij – geen gevechtslinie meer.

De linie van gisteren liet de boog zien, die de geallieerden tegenover Ieper in de Duitse stellingen hadden gemaakt, die vertoonde reeds uitwijkingen naar links en naar rechts, een bewijs, dat het Duitse front aan het zwichten was.

Maar de eerste stormloop had de geallieerden slechts tot voor Roeselare gebracht. Die vooruitgang moest de Duitsers al tot het

besluit brengen de Vlaamse kust te ontruimen, en ze hebben er de tijd voor gehad. Het blijft uitpersen door het dreigen met omvattende bewegingen weliswaar, maar die omsingelingen blijven iets potentieels. De vijand krijgt telkens de tijd om ze door terugtrekken te vermijden. Volgens de laatste berichten, staat de Belgische infanterie in Oostende, Oudenburg, Zedelgem Ruddervoorde, de Franse in Wingene en Tielt. Aan het zuidoostelijk deel van Kortrijk hebben de Duitsers wat langer vastgehouden, om hun terugtrekkende bewegingen ordelijker te kunnen uitvoeren. Ten zuiden daarvan hebben ze de grote steden Roubaix, Tourcoing, Rijsel en Douai ontruimd.

Het Duitse hoofdkwartier zegt uitdrukkelijk, dat in deze buurt de gevechtssamenwerking zeer gering is. De terugtocht is geregeld en ordelijk, maar gaat desniettemin zeer snel in zijn werk. De geallieerden hebben de meeste steden en dorpen, waar zij binnentrekken, ontruimd en onbeschadigd gevonden. Onbeschadigd. Dit is door de Britse correspondenten bevestigd en is in volmaakte overeenstemming met onze berichten van gisteren, volgens welke de Duitse legerleiding bevel heeft gegeven, de verwoestingen, die niet volstrekt door allerdringendste militaire noodzakelijkheid worden geboden, te staken.

Naar men weet heeft Wolff gistermiddag geseind, dat dit bericht van ons blad alle grond miste. De ontkenning van Wolff is onjuist.

Want niet alleen is dat bevel door de legerleiding gegeven, het is gisteravond nog eens draadloos herhaald. Een draadloos telegram, dat gisteren door de ether gezonden is, luidt:

Aan alle legergroepen van het westen.

Ik verwijs nogmaals naar de door mij en de kwartiermeester-generaal herhaaldelijk gegeven bevelen, dat bij de ontruiming van bezet gebied slechts militaire vernielingen uitgevoerd moeten worden, die door de krijgsverrichtingen aangewezen zijn.

Von Hindenburg,
Generaal veldmaarschalk.

Het dementi kan dus – zoals wij in ons avondblad van gisteren reeds bij telegram hebben aangetekend – alleen aldus te verklaren zijn, dat men op het laatste ogenblik er op teruggekomen is, het in de bladen te plaatsen. Op grond daarvan te beweren, dat het bericht alle grond mist, is, zoals men aan bovenstaande bewijzen ziet, even vergeefs als huichelachtig. Als men er van terug gekomen is, het bevel in de Duitse bladen weer te geven, is dat mogelijk geschied uit overweging, dat het een bekentenis inhoudt, dat tot nog toe wel zonder volstrekte noodzakelijkheid, verwoestingen hebben plaatsgehad, juist zoals Wilson in zijn laatste nota heeft gezegd, en zoals het bureau van Wolff en dergelijke altijd naarstig hebben tegengesproken. Voor het overige is de militaire noodzakelijkheid een zeer rekbaar begrip.

Hoe het ook zij, we mogen ons in alle geval verheugen, dat ten minste het westelijk deel van België van opzettelijke verwoesting is gespaard gebleven.

Hoe ver zal de Duitse terugtocht nu dadelijk gaan? De cavalerie van de geallieerden is de infanterie ver vooruit, en was gisteren al in de buitenwijken van Brugge. Het enige, wat men hieromtrent in voorspellende zin kan doen, is de eerste linie naar het oosten aan te wijzen, die geschikte verdedigingsstellingen aanbiedt, en die in alle geval wel, al is het maar als achterhoedelinie, althans gedurende enige tijd weerstand kan bieden. Het is de linie van het kanaal van Terneuzen van Zelzate naar Gent en verder langs de loop van de

Schelde, over Doornik en Valenciennes naar de linie verder zuidwaarts. Op die linie verder zuidwaarts hebben Britten en Fransen een krachtige aanval gedaan, die op krachtige tegenstand stuitte, maar toch aan de Fransen, op de zuidelijke helft van het aanvalsfront, enige vooruitgang verzekerde.

Van de Vlaamse grens.

Men seint ons uit Sluis:

Het is overweldigend de machtige dingen te aanschouwen, die het Zeeuws Vlaamse land op het ogenblik aan zijn deur ziet voltrekken. Er schuift iets naderbij, dat machtiger is dan wij mensen zijn. Daar rolt een vuurmuur op ons toe, die alles verteert, verplettert en versplintert wat in de weg staat en niet om bepaalde redenen gered mag worden. Wij in dit gemoedelijk klein hoekje Holland, waar het nog een landje van kaas en boter is gebleven, wij staren naar het zuiden en zuidwesten en voelen dat daarginds een dreiging is, die ons in stomme verslagenheid doet toezien. Men krijgt het trieste gevoel, alsof vleugels zich daar uitspreiden over het Vlaamse broederland, vleugels waarvan de wiekslag smeulend vuur is, dat langs de grond voort kruipt en aanlaait tot opschietende vlammen,. Het is of het gegrom van het kanon anders klinkt dan de vorige maanden, dan vorig jaar. Niet alleen omdat het machtige geluid van dichterbij komt, maar omdat het is of de toornige stem ons zegt, dat de verwoesting nadert, langzaam, maar met zekere schreden. Telegram na telegram komt binnen en bekende namen van plaatsen staan er op, plaatsen die tot voor vier jaar behoorden bij de grote gemeenschap van dit bloedbroederlijk Vlaamse land en meededen in de kermissen, de processies, de boogschutterfeesten en de markten. Ledegem, Wingene, Roeselare, Torhout ontruimd, bezet, op verschillende plaatsen brandend. Dit is niet langer nieuws van de oorlog, dit zijn de huizen uit de eigen buurt die branden.

Daar vluchten en sterven zeker ook mensen, waarvan de gezichten die van oude bekenden zijn en steeds dichter schuiven de gebeurtenissen op ons toe. Ze gaan zozeer een deel van ons bestaan vormen, ze tasten zozeer ons bestaan aan, dat we stil en bedrukt tot elkaar de feiten zeggen. Want waar is het einde? We weten wel, dat de vuurmuur niet verder zal schuiven, dan tot aan de grens, maar het is onmogelijk te geloven, dat juist bij die grens alle ellende dood zal lopen in een plotselinge rust.

In alles tekent zich af wat komt. Het Duitse afweergeschut spreekt minder sterk, want het wijkt voor de bevrijding. De Duitse posten aan de grens lopen zwijgend op en neer, het geweer met de loop omlaag aan de schouder hangend. Ze kijken ernstig op als ze aangesproken worden of er iets nieuws is, en wat ze van de stand van de oorlog denken. Stug spreken ze hun woorden over de draad heen, die de moordende elektriciteit geleidt: "Wir wissen hier nichts. Haben eben gestern und heute keine Zeitungen bekommen. Man hat uns nur gesagt in Bereitschaft zu stehen um nach Antwerpen zu ziehen".

"Und der Krieg?"

"Alles reiner Wahnsinn. Wofür haben wir vier Jahre gekämpft? Alles Elend und Unsinn und nicht bloss für uns, aber auch für die armen Franzosen ".

Dat laatste, die "arme Franzosen", wordt telkens herhaald. Niet, "die Engländer" of "die Belgier", maar "die Franzosen". Het klinkt oprecht, alsof de tegenslag van de laatste maanden tot veel nadenken heeft gebracht.

De menselijke gedachte zal wel eerlijk uitgesproken worden, maar wij, die vier jaar geleden mee optrokken met het alles neerslaande Duitse leger, wij vragen ons telkens weer af waarom men vier jaar

eerder uit zoveel monden niet datzelfde menselijke geluid sprak. Toen was het steeds en vooral: "Jetzt gehts drauf jegen die ganze Welt und wir werden siegen ". Maar toch, ondanks die overdenking, wekt het in ons de hoop, dat dit menselijke geluid dat hoe dan ook gekomen is, niet mag wegsterven, maar zal groeien in kracht en overtuiging. Eens toch zal het de geluiden van oorlog, haat en ellende moeten overstemmen.

De avond komt. Aan de gezichtseinder ziet men een vale grijsheid van dezelfde effenheid als de gehele lucht en de nevelen over de landen, maar dieper en triester. Daaruit schieten op de plaats waar Zeebrugge moet zijn, witte stralen op, gevolgd door vuilbruine rookmassa's. Er breken plotseling vlammen uit, hier, ginder, in een lange rij. Bij Zeebrugge is er brand, gloed, er smeult iets. Van de toren van het stadhuis van Sluis zie ik met een kijker zwarte muurgeraamten afsteken tegen een vurige achtergrond, soms plotseling wegvallen in de vuurpoel. Dof rollen van het front bij Roeselare de stemmen der kanonnen.

Zo wordt de vrijheid gebracht aan het stille, mooie Vlaanderen wiens vrijheid en geluk eens ingeluid werden op de dag aan de Guldensporenslag. Een gloeiende, brandende vrijheid welke stille ontzetting draagt naar onze harten, die de klacht overnemen: "Wofür, wofür?"

Later meldt men ons uit Sluis:

Merkwaardig stil is de afgelopen nacht geweest. Geen schot werd gevuurd op het front in Vlaanderen.

Twee Duitse deserteurs die hedenmorgen over de grens kwamen, verhaalden hoe ze gisteren Oostende verlieten, nadat ze eerst mee hadden geholpen om de haven te versperren, de vliegtuigdepots te

verbranden en de petroleumtanks te verwoesten. In Zeebrugge is hetzelfde gebeurd wat zich hier demonstreerde in de gemelde ontploffingen en branden. Ook de haven van Zeebrugge werd versperd.

Volgens de deserteurs, lag het in de bedoeling voorlopig vechtend terug te trekken op Eeklo. De officieren trachten een ijzeren tucht onder de ontmoedigende troepen te handhaven.

Hier aan de grens was de stroom vannacht van de draad zodat de deserteurs onverlet konden passeren.

Uit Zeeuws Vlaanderen wordt gemeld:

Hedenmorgen werd voortdurend geweervuur en licht veldgeschut gehoord vlak aan de Zeeuwse grens. Nu en dan hoort men zware slagen van bommen. Algemeen vermoedt men, dat de gevechten plaats hebben dicht bij de grens. Hedenmorgen omstreeks half tien kwamen zeven geallieerde vliegers uit het westen in de richting Gent. Ze werden hevig beschoten door het Duitse afweergeschut. Omstreeks 10 uur keerden ze terug. Men had opgemerkt, dat er nieuwe Duitse troepen bij de grens aangekomen zijn, alleen voorzien van geweer aan ransel. De andere troepen zijn van de grensplaatsen vertrokken. Nog steeds kan men hier de branden, welke in Zeebrugge woeden, duidelijk waarnemen.

Men meldt ons uit Vlissingen:

Hier zijn zuidwaarts branden waar te nemen aan de Belgische kust, met name in de richting van Knokke en Heist.

Telegrammen aan de koning van België en minister-president Cooreman.

Het hoofdbestuur van het Vlaams-Belgisch Verbond heeft op 16 oktober de volgende telegrammen gezonden:

Aan zijne Majesteit de koning der Belgen,

Hoofdkwartier Belgisch leger.

Het hoofdbestuur van het Vlaams-Belgisch Verbond, dat in Nederland 7500 leden verenigt, richt tot zijne majesteit zijn eerbiedige hulde, zijn gelukwensen ter gelegenheid van de roemvolle overwinningen, behaald door de Belgische en geallieerde legers onder bevel van de koning, begroet met ontroering zijn aanstaande en zegevierende terugkomst in zijn hoofdstad, drukt de vurige wens uit, dat de nieuwe tijd voor België ingeluid zou worden door de onmiddellijke bewilliging voor het Vlaamse volk van de bestuurlijke, militaire en opvoedkundige hervormingen, nodig om het de integrale ontwikkeling van zijn leven te verzekeren, zijn eigen taal, alsmede de meest volledige daadwerkelijke gelijkheid op taalgebied met het Waalse volk en hernieuwt aan zijne Majesteit de verzekering van zijn onvergankelijke trouw.

Was getekend de voorzitter van het Vlaams Belgisch verbond
volksvertegenwoordiger Frans van Cauwelaert.

De heer Cooreman, minister-president van België, Sainte-Adresse (le Havre).

Het hoofdbestuur van het Vlaams-Belgisch Verbond, dat in Nederland 7500 leden verenigt, overwegend, dat de eer en het belang van België, alsmede de inwendige rust van het vaderland eisen, dat het Vlaamse volk, hetwelk in onze militaire verdediging een zo schitterend aandeel heeft genomen en hetwelk onder de druk der beproevingen met het Waalse volk in vaderlandse heldhaftigheid wedijverde, niet langer veroordeeld zou blijven tot de

minderwaardigheid in dewelke onze openbare machten en besturen het sinds 1830 gehouden hebben, dringt bij de regering aan opdat de nieuwe tijd zou ingeluid worden door de plechtige uitroeping der meest volkomen en daadwerkelijke gelijkheid op taalgebied tussen de Waalse en Vlaamse gedeelten van het land en door de onmiddellijke bewilliging van het Vlaamse volk der bestuurlijke, militaire en opvoedkundige hervormingen, nodig om het de integrale ontwikkeling van zijn leven in zijn eigen taal te waarborgen.

Was getekend de voorzitter van het Vlaams Belgisch verbond,
Volksvertegenwoordiger Frans van Cauwelaert.

Verder heeft het officieel Belgisch comité van Nederland, in naam der Belgische vluchtelingen, ter gelegenheid van de Belgische overwinning, het volgende telegram gezonden aan de Belgische koning:

Het officieel Belgisch comité vertolkt de eenparige gevoelens van de Belgische vluchtelingen in Nederland door aan uwe majesteit zijn eerbiedige hulde aan te bieden bij de schitterende overwinningen, behaald onder het opperbevel van uwe majesteit door de Belgische en geallieerde legers en spreekt de vurige wens uit, dat het bevrijde België weldra de zegevierende terugkeer van zijn innig beminde vorsten en de koninklijke familie zal mogen begroeten.

Het telegram was namens het comité ondertekend door voorzitter en secretaris, de heren Rolin en van Cauwelaert.

Zijne majesteit heeft daarop ongeveer het volgende antwoord doen toekomen:

Vurig bedankt de koning namens de dappere soldaten, waarop hij trots is ze te kunnen aanvoeren, alle landgenoten, waarvan ge de tolk zijt geweest. Op dit uur, dat de bevrijding van het land nabij is, geeft

zijne majesteit uiting aan zijn gevoelens van warme toegenegenheid aan onze vluchtelingen, die met zoveel geduld de last der ballingschap hebben gedragen.

Het telegram was getekend door Ingenbloch, secretaris.